[א]כל שקורין לה אמא (א)ואינה בושה ר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק חד אמר [ב]כל שאינה מקפדת וחד אמר כל שאינה בושה מאי בינייהו איכא בינייהו בושה ואינה מקפדת וכמה עונה אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה [ג]עונה בינונית שלשים יום ורבא אמר רב חסדא עשרים יום ולא פליגי מר קחשיב ימי טומאה וימי טהרה ומר לא חשיב ימי טומאה ת"ר [ד]זקנה שעברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ולא (ב)(מיבעיא) שכוונה אלא אפי' פיחתה (ואפילו) והותירה אפי' פיחתה ולא מבעיא כוונה אדרבה כי כוונה קבעה לה וסתה ודיה שעתה וכי תימא רבנן היא דפליגי עליה (ג)דרבי דוסא דאמרי אשה שיש לה וסת מטמאה מעת לעת איפכא מבעי ליה ולימא ולא שפיחתה והותירה אלא אפי' כוונה [ה]תני לא שפיחתה והותירה אלא אפי' כוונה ואיבעית אימא ה"ק ולא שכוונה אלא שפיחתה והותירה אבל כוונה קבעה לה וסת ודיה שעתה ומני רבי דוסא היא: ר"א אומר כל אשה שעברו עליה וכו': תניא אמר להם רבי אליעזר לחכמים מעשה בריבה אחת בהיתלו שהפסיקה שלש עונות ובא מעשה לפני חכמים ואמרו דיה שעתה אמרו לו אין שעת הדחק ראיה מאי שעת הדחק איכא דאמרי שני בצורת הוו איכא דאמרי טהרות אפיש לעבידא וחשו רבנן להפסד דטהרות ת"ר (ד)מעשה ועשה רבי כר' אליעזר לאחר שנזכר אמר (ה)כדי הוא ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק מאי לאחר שנזכר אילימא לאחר שנזכר דאין הלכה כר' אליעזר אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כוותיה אלא דלא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר ומאי לאחר שנזכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים פליגי עליה אמר כדי הוא ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק ת"ר [ו]תנוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה דיה שעתה שניה דיה שעתה שלישית הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה [ז]וכשהגיע זמנה לראות פעם ראשונה דיה שעתה שניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה אמר מר עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה

הדר

כל שקורין לה אמא ואינה בושה. ובירושלמי פריך וכי בדעתה תלויה הדבר ומשני כל שראויה לקרותה אמא: **ימי** טומאה וימי טהרה. פרש"י שבעה ימי נדות ושלשה ימי זיבה אך קצת דוחק דקרי לאחד עשר יום ימי טומאה ולקמן תנן בפרק בנות כותים (דף לז:) כל י"א יום בחזקת טהרה וקרא נמי קרי להו בלא עת נדתה ור"ח גריס אמר רבא אמר רב חסדא כ"ג: **זקנה** שעברו עליה שלש עונות. פירוש סמוך לזקנתה ועוד עברו עליה שלש עונות דיה שעתה והא דתנן (לעיל דף ז.) במה אמרו דיה שעתה בראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת היינו כי ראתה בשניה בסוף שלשים: **פיחתה** והותירה. פרש"י כגון לכ"א לכ"ב ולכ"ג לאו דוקא בענין זה דהא לקמן בפרק האשה (דף סד.) פליגי בה רב ושמואל בראתה בט"ו לחדש זה ובט"ז לחודש זה וי"ז לחדש זה אי קבעה וסת לדילוג ומיהו למאי דפריש התם דדוקא ברואה לדילוג לחדש אבל ראתה היום ואחר ט"ז יום ואחר י"ז ימים לא קבעה וסת לדילוג אתי שפיר:

קחזיא

ימי טומאה וימי טהרה. מראייה ועד ראייה שלשים יום ימי טומאה עשרה שבעה לנדה ושלשה לזיבה ועשרים ימי טהרה: **הרי היא ככל הנשים.** דכיון דעשתה כך שלש פעמים אין זה סילוק דמים אלא שינוי וסת. וכי תימא תיגלי מלתא למפרע שאף בראשונה מתוך שדמים מצויין בה ראתה ונטמאו טהרות למפרע לא אחמור רבנן כולי האי במעת לעת: **בשכיונה.** שראתה שלש ראיות הללו בתשעים יום או ביום תשעים ואחד: **אלא אפילו פיחתה.** כגון ראשונה לתשעים ושלשה ושניה לסוף תשעים ושנים ושלישית לתשעים ואחד או הותירה כגון ראשונה לצ"א יום ושניה לצ"ב ושלישית לצ"ג אפילו הכי מטמאה מעת לעת. ולקמן פריך מאי אפילו הא ודאי הכי הוא דמטמאה מעת לעת דכיון שפיחתה או הותירה במה נטהר וסת אין כאן סילוק דמים אין כאן אבל אם כיונה יש כאן וסת ודיה שעתה: **איפכא מיבעי ליה.** ולא כשפיחתה או הותירה בלבד אמרו חכמים שתטמא מעת לעת: **אלא אפילו כיונה.** דליכא למימר יש כאן קביעות וסת ודיה שעתה אפילו הכי מטמאה מעת לעת כרבנן דפליגי עליה דרבי דוסא: **ואיבעית אימא.** סמי מכאן אפילו ורבי דוסא היא והכי קאמר ולא כשכיונה דאי כיונה קבעה וסת ודיה שעתה אלא שפיחתה והותירה: **בהיתלו.** שם מקום: **שני בצורת הוו.** ואיכא הפסק מרובה חששו: **לאחר שנזכר.** שלא יפה הורה: **שניה דיה שעתה.** שבראייה ראשונה לא הוחזקה בדמים הואיל ולא הגיע זמנה לראות עד שתתחזק כשאר חזקות: **שלישית מטמאה מעת לעת.** וכדאמר לקמן [י.] דהא מתניתין רבי היא דאמר בתרי זימני הוה חזקה הלכך בשני ראיות הוחזקה להיות דמים מצויין בה ומשהוחזקה ואילך גזור בה רבנן מעת לעת: **עברו עליה שלש עונות וראתה.** סילוק דמים הוא זה ואפילו בהגיע זמנה לראות אית ליה להאי תנא דעברו עליה שלש עונות דיה שעתה דקתני סיפא ור' אליעזר היא דאמר במתניתין [ז:] כל אשה שעברו עליה ג' עונות דיה שעתה כדלקמן [י.]: בס"א אינו ה"ג **ת"ר תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה דיה שעתה שניה דיה שעתה שלישית הרי היא ככל הנשים.** ואע"ג דלגבי בתולת דמים במתני' תנן [ז:] במה אמרו דיין שעתן בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת התם הני מילי בהגיע זמנה לראות (א) דמים דדמים מצויין בה ובחדא זימנא איתחזקה אבל זו שאינה ראויה לראות צריכה שתתחזק בחזקה גמורה ובתרי זימני הויא חזקה דהא מתניתין רבי היא וכדמוקמינן ליה לקמן [י.] הילכך בשתי ראיות הויא חזקה ובשלישית מטמאה מעת לעת ובההיא ראייה דאיתחזק בה לא גזרו רבנן טומאה למפרע כי היכי דבתולה דמתני' דהגיע זמנה לראות דמיחזקה בחדא ראייה ואמרו רבנן דיה שעתה באותה ראייה אף זאת המוחזקת בראייה שניה דיה שעתה עד שתראה את השלישית: **עברו עליה שלש עונות.** לאחר שהוחזקה וראתה: **דיה שעתה.** כרבי אליעזר אוקמינן לה לקמן [י.] דאמר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה דקתני סיפא אף בהגיע זמנה וראתה עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה אלמא ר"א היא: **ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה.** לקמן [י.] בעי גמרא דאי לא עברו עליה שלש עונות שניות אלא לסוף עונה חזאי כשאר נשים מאי לפי שיש לנטות הדבר לשני צדדים כדבעי לפרושי (ב) בסיפא: **ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה מטמאה מעת לעת.** דאיגלאי מילתא דהנך הפסקות לאו סילוק דמים הם אלא שינוי וסת ולא שכיונה אלא שפיחתה והותירה כדאמרינן לעיל ואף על גב דלרבי הוי חזקה בתרי זימני והוכחה (ג) דשינוי וסת לדילוגו לאו סילוק דמים הן אפילו הכי לא מטמאינן לה בשניה מעת לעת דכיון דלא הגיע זמנה לראות הויא הפסקה ראשונה מחזקינן לה בחוזרת לקדמותה שלא יהו עוד דמים מצויין בה וצריכה שתתחזק כבתחלה ופעם ראשונה ושניה דיה שעתה ושלישית מטמאה מעת לעת הלכך ראייה הסמוכה לה לשלש עונות קמאי היא ראשונה והסמוכה לשניה היא השניה ובשלישית תטמא מעת לעת ואף על גב דבהפסקה חזיתה שינוי וסת הוא ולא סילוק דמים. ע"כ: **וכשהגיע זמנה לראות פעם ראשונה דיה שעתה שניה מטמאה מעת לעת.** דהיינו בתולה דמתניתין [לעיל ז:] דתנן בה במה אמרו דיה שעתה בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת: **עברו עליה כו'.** רבי אליעזר היא דאמר אפילו ילדה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה: **אמר מר.** גבי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה שלש פעמים ואחר כך עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה:

הדר

עין משפט נר מצוה

פא א ב מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל"ה ופ"ד מהל' משכב ומושב הל"א סמג לאוין קא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כט:

פב ג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' א:

פג ד ה מיי' פ"ד מהל' משכב ומושב הל"א וע"ש בכ"מ ובטוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כו וסעי' ל:

פד ו מיי' שם הל"ג סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כו והכל שם:

פה ז מיי' שם הל"ד סמג שם:

תוס' הרא"ש

בעי טבילה. כדאיתא בפ"ק דמגילה. וי"ל דמ"מ ההזאה גורמת לה הטהרה דאם לא היו מזין עליו לא היה טהור לעולם. ומזה טהור לגמרי כדכתיב והזה הטהור על הטמא והיינו חדושיה אע"ג דנושא טמא ומזה נמי קא דרי שיעור הזאה טמא טהור: **ועוד** מזה בעי כיבוס נוגע לא בעי כיבוס. וכיון דכתיב במזה כיבוס בגדים ובנוגע לא כתיב ביה כיבוס בגדים לית לן למימר דמזה היינו נוגע ותימה והא גבי נבלת בהמה כתיב והאוכל מנבלתה יכבס את בגדיו ודרשי' ליה לשיעור לנוגע כאוכל. אבל האוכל עצמו לא מטמא דממעטינן ליה מבה דכתיב גבי נבלת העוף דדרשי' בה בה ולא באחרת. ונוגע לא בעי כיבוס הכא נמי נימא דמזה היינו נוגע אע"ג דבמזה כתיב ביה כיבוס ונוגע לא בעי כיבוס. וי"ל דמילף ילפינן ליתן לו שיעור אוכל. אבל לא אמרינן דמזה היינו נוגע כיון דמזה כתיב ביה כיבוס ונוגע לא בעי כיבוס. וא"ת הכא נמי ליתן לנוגע כשיעור הזאה ואמאי אמרינן מזה היינו נושא ולא מוקמינן ליה ליתן לנוגע שיעור הזאה. י"ל כיון דכתיב במזה כיבוס ונוגע לא (היה) בעי כיבוס לא מוקמינן ליה לשיעורא דנוגע אלא מוקמינן ליה בנושא דלא כתיב ביה כלל. אע"פ דבהאוכל נבלה כתיב ביה כיבוס ומוקמי' ליתן שיעור דלא בעי כיבוס. שאני התם דילפינן נמי שיעור' לנושא דבעי כיבוס אבל הכא אי לא (בעי) אתי למילף כי אם הנוגע לא הוה למיכתב במזה כיבוס ועוד כיבוס דאוכל נבלה אצטריך למיכתב דאי לא כתיב ביה כיבוס לא הוה ממעטינן מיניה אלא שאינו טעון כיבוס כנבלת עוף טהור אבל טמויי מטמא אבל השתא דכתיב ביה כיבוס איתמעיט לגמרי. וי"מ ועוד מזה בעי כיבוס ונוגע לא בעי כיבוס כלומר אי אפשר לומר דמזה היינו נוגע דבמזה בעי כיבוס ואילו נוגע קי"ל דלא בעי כיבוס כדמוכחי כמה משניות ואי אמרינן דמזה היינו נוגע א"כ ליבעי נוגע כיבוס אלא ע"כ צריך לפרושי דכיון דכתיב במזה כיבוס ובנוגע לא כתיב כיבוס לא אמרינן דמזה היינו נוגע ור"מ הקשה מ"ט הדר ביה ממאי דאמר מזה היינו נוגע אי משום דקשיא ליה והא כתיב מזה והא כתיב נוגע. ועוד מזה בעי כיבוס נוגע לא בעי כיבוס לישני ליה דהיכא דלא נגע כשיעור הזאה לא בעי כיבוס ומזה אתי לאורויי אנוגע כבשיעור הזאה דבעי כיבוס ותירץ דלא ניחא ליה לאוקומי קרא בנוגע להטעינו כיבוס ובמשא יהיה טהור לגמרי דלא אשכחן טומאה דלא מטמאה אלא במגע וטעון כבוס בגדים להכי אוקמה במשא וטעון כיבוס ובמגע לא בעי כיבוס דאשכחן טומאה כיוצא בה דנבלה מטמאה אדם ולא בעי כיבוס ובמשא בעי כיבוס. וכן מרכב הזב חמור משאו ממגעו ועוד מיסתבר ליה לאוקומיה טפי בנושא מבנוגע דלשון מזה משמע לשון הזייה והתזה דהיינו נושא. אבל אין במשמעותו לשון נוגע כלל ושמעתי דהמזה מי הנדה הוא כמו הזיית מי הנדה כלומר יש בהזיית מי הנדה טומאה ואיכא לאוקומי בנוגע ובנושא. כדכתיב וישב יורם להתרפא ביזרעאל מן המכים אשר יכוהו ארמים. וכמו דאת אמר ממכת מכים והמכה מכים. אמרינן נמי מהמזאה מזה: [ע"כ שייך לעמוד הקודם]

רבא אמר עשרים יום. ר"ח גריס כ"ג דלא חשיב ג' ימי זיבות ימי טומאה דאמרינן לקמן כל י"א יום בחזקת טהרה שדמיה מסולקין: **ולא** שכוונה אלא שפיחתה והותירה. פרש"י כגון שראתה לצ"ג יום ולצ"ב מהו דוקא דכי האי גוונא נמי קבעה לה וסת כשתראה יום (א) צ"ד תהא דיה שעתה אלא לא דלגה הימים בכוון: **שניה** דיה שעתה. פי' רש"י אע"ג דבהגיע זמנה תנן בשניה מטמאה מעת לעת היינו משום דמצויין בה דמים ואינה צריכה שתתחזק ובחדא זימנא חשבינן לה מוחזקת אבל בזו בעינן חזקה גמורה. ואתיא כרבי דאמר בתרי זמני הויא חזקה ובראייה שמוחזקת בה דייה שעתה מי' לקמן לא משמע הכי דגרסינן

מסורת הש"ס

(א) [מלה זו נראה כמיותרת וע' סוכה כח: ובעירובין פב. וכן בהרמב"ם ובטוש"ע ליתא], (ב) ר"מ מוחק כ"ז וע"ש, (ג) [לעיל ז:], (ד) [לעיל ו. עירובין מו.], (ה) [ברכות ט. וש"נ],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג וכו' זמנה לראות דדמים מצויין כצ"ל ותיבת דמים נמחק: (ב) ד"ה ועוד עברו וכו' כדבעי לפרושי לקמן כצ"ל ותיבת בסיפא נמחק: (ג) ד"ה ועוד עברו וכו' והוכחה דשינתה וסת לדילוג ולאו סילוק וכו' לראות היא הפסקה:

מוסף רש"י

מעשה ועשה רבי כרבי אליעזר. באשה ילדה שעברו עליה שלש עונות של שלשים יום שלא ראתה, ואמר ר"א במתניתין (ז:) כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה ופליגי רבנן עליה דאין דיה שעתה אלא שעברו עליה ג' עונות מחמת זקנה סמוך לזקנתה (לעיל ו.). **לאחר שנזכר.** שלא יפה עשה (שם). **בשעת הדחק.** שני בצורת היו ולא רצה להפסיד טהרות (לעיל ו:). **אלא רבים פליגי עליה.** ובטלין דברי היחיד והתחילו להתחרט ואמר כדי הוא כו' (שם).

תוס' הרא"ש (המשך)

תינוקת שהגיע זמנה לראות כו' כמו אמר מר ועלה קאי מני ר' היא ומשמע דבהגיע זמנה בעינן שתתחזק חזקה גמורה. ובראייה שמתחזקת בה מטמאה מעת לעת. הא דאמרינן הכא דשניה דיה שעתה. י"ל דבהגיע זמנה דוקא אמרינן בראייה שמתחזקת בה מטמאה מעת לעת אבל בלא הגיע בעינן שתתחזק תחלה. ולרשב"ג כשהגיע מטמא' בשלישי' וכשלא הגיע ברביעית וקשה דא"כ מתני' דתנן במה אמרו דיה שעתה בראשונה אבל בראייה שניה מטמאה מעת לעת היינו כר'. ובסוף הבא על יבמתו אמרי' ווסתות סתם לן תנא כרשב"ג דתנן אין האשה קובעת לה ווסת עד שתקבענה ג' פעמים והא סתם לן נמי כר' במתני' וי"ל דסתמא בתרייתא עיקר. ומי' קשה דהא דאמר רב כהנא לעיל ג' בתולות הן ופריך ליתני בתולת דמים. ומאי פריך דלמא כרשב"ג ס"ל דכוותיה קי"ל בווסתות כדאמרינן ביבמות. והלכך לא מצי למיתני דכל הני דחשיב בפעם ראשונה לא מיקרי עוד בתולה אבל בתולת דמים מפעם ראשונה עדיין בתולה היא וכן בשניה ואפי' אי ס"ל כר' ניחא דפעם ראשונה עדיין מיקרא בתולה עד שניה. אלא שבראייה שמתחזקת בה מטמאה על כן נראה כדפרש"י. וברוב ספרים ל"ג לקמן הגיע זמנה לראות. אלא ה"ג מני רבי היא ואלא הגיע זמנה קאי: **עברו** עליה ג' עונות דיה שעתה. פרש"י כר' אליעזר כדקתני סיפא אף בהגיע זמנה ובתוספתא לא משמע כדקתני בהך דלא הגיע זמנה דיה שעתה וגבי הגיע זמנה קתני מטמאה מעת לעת ופליג עלה ר' אליעזר אלמא רבנן מודו בלא הגיע זמנה ואע"ג דהוחזקה בראיות כיון דלא הגיע זמנה בהפסקות מדמו לה למעוברת ומניקה אליבא דר' יוסי במתני': **ועוד** עברו עליה ג' עונות. פרש"י בתשובה אע"ג דלר' בתרי זמני הויא חזקה אינה מתחזקת עד הפסקה שלישית דבהפסקה ראשונה חזרה לקדמותה והוי כאילו לא ראתה מעולם וצריכה שתתחזק כבתחלה בשתי ראיות ובשלישית תטמא דהיינו ראייה ראשונה דאחר הפסקה ראשונה ושניה שלאחר הפסקה שניה. ובשלישית תטמא מעת לעת וכיון דחשיב לה כהפסקה ראשונה בחזרה לקדמותה אינה כמנין שתי הפסקות שלאחר כך ונמצא שאין אחר ראיה ראשונה שלה אלא שתי הפסקות ולאותה הפסקה שהיא מתחזקת לקביעות וסת מטמאה מעת לעת. וזה דחקו דלא קתני גם הגיע זמנה ועוד עברו ג' עונות דייה שעתה מכלל דבהגיע ועברו ג' פעמים מטמאה מעת לעת כיון שקובעת ראייה באותה וסת. אע"ג דפירש"י לעיל דבראייה שמתחזקת בה דייה שעתה יש לחלק בחזקה זו משום דאיגלאי מלתא שלא נסתלקה מן הדמים מעולם ומיהו באותן שקודם זו דיין שעתן אע"ג דאיגלאי מלתא כיון שבאותה שעה לא נודע עדיין כמו שמצינו לעיל גבי היתה בחזקת טהרה מעוברת ולפי פירושו הא דתנן לעיל גבי זקנה ועוד עברו עליה שלש עונות דייה שעתה אתיא כרשב"ג דבתולה וזקנה שוות:

(א) [נדל"ל נ"א]